

"Non-paper" z Rakúska, Belgicka, Bulharska, Francúzska, Grécka, Talianska, Luxemburska, Poľska, Rumunska, Slovenska a Španielska o novom rámci na ochranu obchodu pre európsky oceliarsky priemysel

Non-Paper je neformálny diskusný dokument používaný v diplomatických a medzinárodných organizáciách. Je to ako návrh návrhu, ktorý nie je oficiálne záväzný. Organizácie používajú tento formát, keď chcú zdieľať nápady alebo začať diskusie bez prijatia formálnych záväzkov.

1. Európsky oceliarsky priemysel čelí kritickej situácii

Európsky oceliarsky priemysel má veľký hospodársky a sociálny význam a poskytuje 310 000 priamych pracovných miest a 2,2 milióna nepriamych pracovných miest v rámci Európskej únie. Je základným článkom v strategických hodnotových reťazcoch, ako je automobilový priemysel, energetika, stavebníctvo a obrana.

Vážne ho však ohrozuje kombinácia štrukturálnych výziev, najmä rastúce globálne nadmerné kapacity a destabilizácia multilaterálneho obchodného systému nedávnymi opatreniami USA. V roku 2023 dosiahol európsky oceliarsky priemysel s historicky nízkou výrobou 126 miliónov ton znepokojujúcu mieru využitia kapacity len 58 %. Situácia sa v roku 2024 nezlepšila, pričom sa očakáva, že produkcia dosiahne 130 miliónov ton. Na druhej strane OECD odhaduje, že globálne nadmerné kapacity budú naďalej rásť, a to zo 600 miliónov ton ročne v roku 2024 na 720 miliónov ton ročne v roku 2027, čo predstavuje nárast z 2,75 na 3,5-násobok celkovej európskej inštalovanej kapacity. V tomto vážne zhoršenom kontexte musí európsky oceliarsky priemysel napriek tomu vynaložiť značné investície do modernizácie a dekarbonizácie svojich výrobných zariadení.

Platnosť súčasného ochranného opatrenia sa skončí v júni 2026 a už nepostačuje na ochranu európskeho oceliarskeho priemyslu pred týmito problémami. Postupná liberalizácia opatrení znížila ich účinnosť: bezcolné kvóty sa v porovnaní s európskym domácim dopytom, ktorý odvtedy výrazne znížil, príliš zvýšili. Zatiaľ čo dovoz ocele do EÚ zostal počas tohto obdobia celkovo stabilný, celkový pokles domáceho dopytu klesol na domácu výrobu v EÚ. Víťame posledné funkčné preskúmanie, ktoré nadobudlo účinnosť v apríli 2025 a ktoré sa vykonalo rýchlo a účinne na spoločnú žiadosť 13 členských štátov. Na zabezpečenie životaschopnosti európskeho oceliarskeho priemyslu je však potrebný účinnejší a ambicióznejší mechanizmus.

Sme radi, že Európska komisia správne identifikuje kľúčovú úlohu oceliarskeho priemyslu, ako aj jeho súčasnú zraniteľnosť. Komisia vo svojom akčnom pláne pre oceľ a kovy uverejnenom v marci 2025 uznáva potrebu nového "vysoko účinného" mechanizmu na ochranu európskeho oceliarskeho priemyslu a na riešenie deformácií trhu spôsobených globálnou nadmernou kapacitou. Bude to užitočné aj pri posilňovaní európskej pozície v prebiehajúcich transatlantických rokovaniach.

2. Nový mechanizmus musí byť funkčný do 1. januára 2026 a musí umožniť vyššiu mieru využitia európskej kapacity obmedzením podielu dovozu na trhu

Žiadame Komisiu, aby čo najskôr predložila návrh nového rámca na ochranu obchodu pred škodlivými účinkami nadmernej kapacity ocele. V každom prípade sa tento budúci rámec musí uskutočniť čo najskôr, **počnúc 1. januárom 2026**.

Ambícia vysoko účinnej úrovne ochrany uvedená v akčnom pláne pre oceľ a kovy sa musí premietnuť do posilnených ambícií v porovnaní so súčasnými ochrannými opatreniami. Musí

vytvoriť podmienky na to, aby sa európsky oceliarsky priemysel **mohol vrátiť k udržateľnej miere využívania, ktorá sa blíži k cieľovej miere 85 %, ktorú Komisia stanovila vo svojom akčnom pláne**. Účinným spôsobom by bolo obmedziť pre danú úroveň európskej spotreby ocele podiel na trhu pridelený dovozu.

Počas obdobia 2012 – 2013, ktoré predchádza kríze globálnej nadmernej výrobnnej kapacity, mal európsky oceliarsky sektor mieru využitia nad 80 %, a to aj napriek historicky nízkemu domácemu dopytu. Myslíme si, že tieto roky sú preto najlepším nedávnym referenčným obdobím, ktoré môžeme pre toto odvetvie zvážiť. Vzhľadom na to, že súčasná spotreba v EÚ je na rovnakej alebo dokonca nižšej úrovni, cieľom nového rámca na ochranu obchodu s európskou oceľou **by malo byť vrátenie podielu dovozu na spotrebe EÚ na rovnakú úroveň ako v rokoch 2012 – 2013, konkrétne pre každý segment výrobkov: 15 % v prípade plochej ocele, 5 % v prípade dlhej ocele a 15 % v prípade nehrdzavejúcej ocele súčasného dopytu v EÚ**.

Komisia by mala zvážiť zavedenie vhodného pravidla pôvodu "tavenej a liatej ocele" do nového rámca na ochranu obchodu s cieľom zvýšiť jeho účinnosť a riešiť obchádzanie prostredníctvom minimálneho spracovania. Mala by tiež posúdiť, či je zvýšenie úrovni cla nad rámec kvóty vhodné na účinné obmedzenie dovozu na cieľové podiely na trhu, a mala by analyzovať vplyv 50 % cla.

V prípade potreby by sa mohlo zvážiť predčasné uplynutie platnosti ochranného opatrenia v koordinácii s nadobudnutím účinnosti nového mechanizmu s cieľom čo najskôr zabezpečiť čo najlepšiu ochranu oceliarskeho priemyslu EÚ.

3. Tento nový rámec by mal mať podobu systému colných kvót s flexibilnými objemami na prispôbenie sa vývoju dopytu v Európe

Podobne ako súčasné ochranné opatrenia, aj nový rámec by tvorili bezcolné kvóty s dodatočným clom na všetok dovoz nad tieto kvóty. S cieľom účinne obmedziť podiel dovozu na trhu je potrebné stanoviť tieto kvóty na výrazne nižšej úrovni. Na základe európskeho dopytu po oceli v roku 2024 by bol o 40 až 50 % nižší ako súčasné kvóty na ochranné opatrenia.

Okrem toho, aby bol nový mechanizmus plne účinný, musí sa vzťahovať na všetky tretie krajiny bez výnimky. Musí tiež umožniť rôznym tretím krajinám spravodlivo si rozdeliť bezcolné kvóty, čím sa zabráni malej skupine krajín predísť väčšine objemov. Účinky neočakávaných ziskov, ako je postupné oslobodenie, prenos nevyužitých kvót alebo diferencované riadenie žiadostí o pridelenie bezcolných objemov vnútroštátnymi colnými orgánmi, musia byť pevne chránené pred týmto novým rámcom. Budúci mechanizmus bude tiež musieť byť dostatočne flexibilný, aby umožňoval prispôbenie objemov kvót podľa potreby na základe pozorovaných zmien v európskom dopyte: v prípade významných zmien dopytu, či už smerom nahor alebo nadol, objemy kvót sa musia prispôbiť s cieľom udržať konštantný podiel dovozu na trhu.

Takýto rámec by bol dobre vyvážený, pretože zohľadňuje záujem Únie ako celku vrátane výrobcov a používateľov, ako aj dovozcov a spotrebiteľov. Naďalej chráni záujmy odberateľských odvetví tým, že im zaručuje prístup k danému bezcolnému objemu pre akýkoľvek výrobok a obmedzuje účinok rastu cien v obmedzenom rozmedzí. Komisia by mala v rámci jeho návrhu a vykonávania vykonať dôkladné hospodárske a právne posúdenie navrhovaného mechanizmu vrátane jeho potenciálneho vplyvu na odberateľské odvetvia.

Komisia by tiež mala zvážiť, ako čo najlepšie vymedziť nový mechanizmus, aby ho Európska únia mohla prezentovať ako súčasť prístupu zlučiteľného s pravidlami WTO.

4. Budúci rámec sa musí rozšíriť na výrobky, ktoré sú v súčasnosti nekryté

Nový mechanizmus by mal zahŕňať všetky výrobky, na ktoré sa vzťahujú súčasné ochranné opatrenia. Domnievame sa tiež, že niektoré výrobky z ocele a železa, na ktoré sa nevzťahuje súčasné ochranné opatrenie, by mali byť zahrnuté do rozsahu pôsobnosti nového rámca na ochranu obchodu. Patria sem najmä:

- Rúrky, rúry a duté profily (CN 73 03 0010, 73 03 0090)
- Oceľové plechy z elektrotechnickej ocele s orientovanou štruktúrou (CN 72 25 1100, 72 26 1100)
- Granule zo surového železa, zliatiny železa a mangánu, železa alebo ocele (CN 72 05 1000)
- Ťahané drôty z nehrdzavejúcej ocele (CN 72 23 0011, 72 23 0019, 72 23 0091, 72 23 0099, 77 22 4050)
- Mlecie guľôčky a podobné výrobky pre pece (CN 73 25 91, 73 26 11)
- Ložiskové rúrky (CN 73 04 5110, 73 04 5930)
- Nelegované a iné zliatinové kované tyče (CN 7214 1000, 7228 1050, 7228 4010, 7228 4090)
- Ostatné zliatinové drôty (CN 72 29 2000, 72 29 9020, 72 29 9050, 72 29 9090)

Komisia by tiež mala pokračovať v monitorovaní dovozu výrobkov z oceľových derivátov a v prípade splnenia príslušných podmienok rozšíriť rozsah pôsobnosti mechanizmu tak, aby zahŕňal tie deriváty, pre ktoré je potrebná aj "vysoko účinná" ochrana.